

TUUNAAJAN METSÄSTYSKAUSI ON AINA

Hirvensarvet ja kansallispuvut ovat osakkeiden ja maapalstojen jälkeen halutuimpia esineitä perinnönjaossa. Niistä taistellaan verissä päin, sisältäväthän ne suvun muistoja. Jos suvussasi ei ole hirvensarvia jaettavaksi, tuunaa itse omat metsästysmuistosi eli trofeet.

KUVAT

**RAIJA MANNINEN JA
LAURA MATERO**

»NYT SE PIMEE MUIJA TULI HAKEMAAN NIITÄ SATULOITA.»

Metsästystrofeet ovat riis-
taeläinten sarvia, kalloja,
taljoja, torahampaista tai
mitä hyvänsä riisaeläin-
ten osia. Trofee-nimitys
on peräisin Kreikan sa-
nasta *tropaion*, jolla tarkoitetaan voi-
tonmerkkiä.

Helpointa on työstää trofee polku-
pyörän satulasta, koska se muodol-
taan muistuttaa kalloa. Sen oivalsi
myös **Picasso** vuonna 1942 teokses-
saan *Tête de taureau*. Eikä polkupyö-
rä kovin kaukana ole metsästysajatus-
sesta. Polkupyörän yleistyessä 1920-
ja 1930-luvulla koko kansan kulku-
peliksi laajensi se ihmisten sosiaalista
piiriä. Pyörällä pääsi riiamaan kotiky-
lää kauemmaksi lähikyliin ja -kaupun-
keihin. Järkevintähän olisi käyttää tro-
feeseen oman polkupyörän kulunutta
satulaa, mutta rikkinäisiä satuloita saa
kyllä polkupyöräkorjaamoista. Met-
sästysmuisto tavallaan sekini.

Itse soitin kierrätyskeskuksen pol-
kupyöräkorjaamoon ja tiedustelin,
että oliko heillä rikkinäisiä satuloita.
Sieltä vastattiin, että kyllä niitä joitain
on tuolla ulkona roskiksissa. Monta-
ko tarvitsisit? Halusin viisi. Menin seu-
raavana päivänä tiedustelemaan satu-
loita korjaamohallista ja kuulin sivu-
huoneesta nuoren miehen huomau-
tuksen: *Nyt se pimee muija tuli bake-
maan niitä satuloita.*

Kierrätyskäsityöt ovat käytöstä
poistettujen tuotteiden uudel-
leenkäyttöä sellaisenaan tai vä-
hän fiksattuna, korjattuna tai
muunneltuna. Tai sitten tuotteen ma-
teriaalin käyttämistä uusiin tarkoituk-
siin – uusiutuotteiksi. Käytöstä poiste-
tut rikkinäiset esineet ärsyttävät mui-
ta paitsi arkeologeja, joille ruukun sir-
palekin edustaa kokonaista aikakautta.
He kaivavat tunkioita ja lukevat likaisia
jätteitä, joista järjestävät kokonaiskuvaa
menneestä.

Roskan sisään on kirjoitettu huo-
nompi, iljettävä toiseus. Tätä hyödyn-
netään kierrätetyissä tuotteissa, joissa
hyödynnetään esineen korkeaa ja ros-
kan matalaa statusta. Matalasta roskas-
ta tehdään korkeaa. Korkea tarvitsee
ikään kuin käynnin manalassa, jotta
siitä voi tulla taas korkeaa, siis arvos-
tettu uusiutuote.

Taiteellisissa kierrätysteoksissa lei-
kitellään matalalla ja korkealla, arv-
ottomalla ja arvokkaalla. Kaikkien
ei odotetakaan tulkitsevan merkkejä
korkeasta tai matalasta samalla tavalla,
vaikka merkit ovat yhteisiä. Taiteellisten
töiden yhteydessä voidaan huolet-
ta hiipparoida hyvän ja huonon maun,
iljettävän ja ihanan materiaalin sekä
häveliäisyyden ja huumorin epävar-
massa maastossa.

ITE-taiteilijoiden materiaalina ovat
usein entiset käyttöesineet, jotka ovat
käyneet tarpeettomiksi. ITE-teokset
ovat yleensä hyvin henkilökohtaisia
niin sanomaltaan kuin tekniseltä to-

teutukseltaan. ITE-taiteilijoille on yh-
teistä runsas ja kekseliäs kierrätysma-
teriaalien käyttö sekä kasaamatyyli eli
assemblage. Kasaamatyyliin kuuluu,
että kierrätysmateriaalien käsittely-
tekniikat ja säilymisturvyydet pitää
keksiä itse, niitä ei opita taideoppikir-
joista eikä harrastuskursseilta. Haas-
teena onkin ratkaista jättemateriaaliin
liittyviä ongelmia niin, etteivät ne häi-
ritse itse ilmaisua.

Metsästyksen on liittynyt ke-
räilytalouteen, normaaliin
arkirituutiiniin ja ruoan
hankkimiseen. Nyt ke-
räilyllä tarkoitetaan ihan
muuta. Se on yksi kulut-
tamisen muotoja ja vapaa-ajanvietto-
tapa. Antropologi **Marjorie Akin** on
nimennyt viisi perussyytä, miksi ih-
miset keräilevät: tyydyttääkseen per-
soonallista esteettisyyttään, saavut-
taakseen hallinnan tai valmistumisen
tunteen, liittääkseen itsensä histori-
aan, todellisen tai kuvitellun hyödyn
vuoksi sekä jännittävien elämysten
metsästyksen vuoksi.

Käsityöläistuunaaja kuuluu mieles-
täni kahteen viimeiseen kategoriaan,
kuvitellun hyödyn tavoittelijoihin ja
arveluttavien elämysten metsästäjiin.
Tuunaajat löytävät itsensä oudoista
paikoista etsimässä epätavallisia, ou-
toja esineitä ja oikeastaan liian tavalli-
sia arkiesineitä, joita muut eivät huo-
maa tai noteeraa. Tuunaaja kuluttaa
aikaa, rahaa ja tulevien perijöiden her-
moja hankkiessaan aineettomia ja ai-
neellisia metsästyksimuistoja, joista ku-
vittelee jotenkin hyötyvänsä. ■

EI TULLUT YHTÄÄN SUTTA

Ryhdy sinäkin leikkiin vanhoilla satuloilla. Sommittele erilaisia sarvi- ja korvayhdistelmiä. Tee joitain rajauksia materiaalien suhteen, sillä muuten mahdollisuuksia on rajattomasti.

Tarvikkeet: porakone, erilaisia liimoja, nippusiteitä, saksia, pihtejä ja rautalankaa.

Poista satuloista ylimääräiset metalliosat ja heittäydy leikkiin: ”Tää ois niinku tää ja se ois niinku se” ja homma karkaa odotetusti käsistä.

TRENDISETTERI

Trendisetteri kohtasi kuolettavan riksan kuskeineen intialaisella maustetorilla viimeistellessään syksyn trendivärejä. Väriä hänen muistolleen.

Esivalmistelut: Peitä satulan risat kohdat ilmastointiteipillä. Tee teippiin aukileikkauksia, jotta saat teipin muotoutumaan satulan muodon mukaan. Käy pusikosta hakemassa oksia sarviksi hyvissä ajoin, että ne ehtivät kuivahtaa ennen työskentelyä, koska oksat kutistuvat kuivaessaan.

Kallo: Revi paksua huokoista paperia suikaleiksi. Huovuta paperipalat ristikkäin PVA-liiman (Erikeeper tai Puuliima) ja veden avulla yhtenäiseksi pinnaksi. Voit paperin avulla muo-

toilla kalloon esimerkiksi silmät, sieraimet ja posket.

Tässä käytin huopapaperia (wool-paper), joka huopuu veden avulla. Mutta mikä tahansa paperi käy, vaikka sanomalehti. Tämä huopapaperi on kauniin siniharmaata eikä olisi kaivannut väriä pintaansa ollenkaan. **Sarvet:** Lyhentele oksia ja lisää tarvittaessa oksanhaaroja. Vuole yhdistettävistä oksista palat pois, jotta ne sopivat yhteen.

Tee apukiinnitys maalarinteipillä. Näin saat ohuistakin oksista tukevat ja symmetriset sarvet. Päälyystä sarvet samoilla paperisuikaleilla kuin kallo. Lisää ohuisiin oksiiin useita paperikerroksia.

Kun paperit ovat kuivuneet, pohjamaalaa kallo ja sarvet valkoisella gessolla tai akryylimaalilla. Sen jälkeen maalaa pinnat rohkeasti akryylimaalilla mielesi mukaan.

Kun maalaukset ovat kuivuneet, kiinnitä sarvet nippusiteillä satulan tukirautoihin ja samalla voit kiinnittää nippusiteen myös trofeen seinäkiinnitystä varten.

Viimeistely: Jos haluat komean taustalevyn, kokeile tarjottimeen, jotta saat trofeen kiinnitettyä taustaan ja samalla myös seinälle taustalevyn kanssa. •

KALEVALAISEN JÄSENKORJAAJAN SLAAVILAINEN VOIMAEIÄIN

Esivalmistelut: Poraa puulusikoihin ja salaattiottimiin reiät rautalankaa varten.

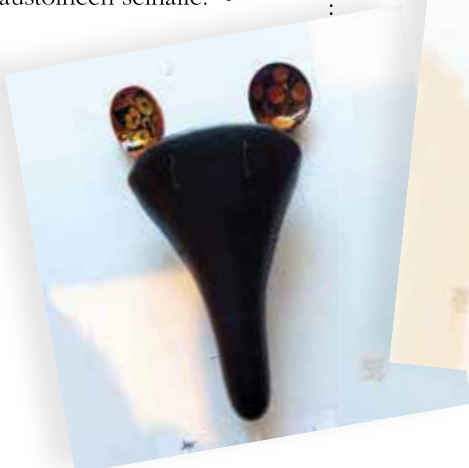
Poraa myös satulaan reiät korvien ja sarvien reikien kohdille ja pujota rautalangat satulaan jo paikalleen. Näin ne jäävät piiloon päällystyskankaan alle.

Kallo: Leikkaa kankaasta ja vanusta reilusti isommat kappaleet kuin satula. Voit yrittää nitaa kankaan kiinni, mutta suurimman osan kankaasta joudut ompelemaan kiinni satulan reunaan. Käytä ompelemiseen nahkaneulaa ja sormustinta. Tästä työvaiheesta käytän nimitystä *kötöstys*, koska satulan päällinen repeää helposti ja kirpputorilta ostettu tyynynpäälliskangas täysvinoon leikattuna purkautuu helposti.

Korvat: Pujota satulassa kiinni olevat rautalangat puulusikoiden reikiin, kierrä rautalangat toistensa ympärille ja kiristä tiukalle.

Sarvet: Päällystä muoviset salaattiottimet paperilla. Revi paperi pieniksi palasiksi ja levitä liimalakkaa sivelmellä salaattiottimen varteen ja sivele liimaa myös paperin päälle. Kun liimaus on kuivunut, kulta reunat tussilla ja korosta kuvioita mustalla tussilla. Lakkaa sarvet tarvittaessa. Kiinnitä sarvet rautalankoihin, jotka ovat jo kiinni satulassa.

Viimeistely: Kiinnitä trofee taustalevyyn. Pora reiät pelitärjottimeen ja pujota rautalangat rei'istä ja kierrä ja kiristä. Samalla rautalangalla ripustan trofeen taustoineen seinälle. •

ISOÄIDIN PIKKUKNUU HUULIHALKIOILLA

Kallo: Peitä rikkinäinen satula mustalla askarteluhuovalla. Leikkaa huovasta reilusti isompi pala kuin satula. Laita huopapala muovitaskun päälle ja levitä liimavesiseosta (2/3 osa PVA-liimaa ja 1/3 osa vettä) pensselillä kauttaaltaan huovalle, niin että se kostuu kauttaaltaan.

Nosta huopa liimapuoli alaspäin satulan päälle ja muotoile se muovihanskakäsin satulaan kiinni. Leikkaa aukileikkauksia huovan reunoihin, jotta saat sen saumanvarat kääntymään siististi satulan alle. Lisää liimaa tarvittaessa huovan reunoihin.

Virkkaa isoäidin neliöitä ja yhdistä palaset sekä virkkaa neliöiden ympäri muutama kerros ja tarvittaessa virkkaa edestakaisin, jotta saat turvan kolot täytettyä, tästä tulee huulihalkio.

Sarvet: Sahaa tarvittaessa metallisia pöydänjalcoja rautasahalla lyhyemmiksi. Kiinnitä metallijalat monella nippusiteellä kiinni satulan metalliosiin.

Korvat: Kiinnitä aikansa valaisheet kynttilälamput nippusiteillä kiinni satulaan.

Viimeistely: Metalliset pöydänjalat ovat painavat ja trofeeta on vaikea kiinnittää seinälle. Voit unohtaakin sen kasvihuoneeseen penkille tai lattialle maatumaan. Tai nostaa ilman sarvia seinälle. •

YST!

**INNOSTUITKO
SINÄKIN?**

Postaa kuva omasta trofeestasi
Käsityö elämässä Fb-sivulle:
www.facebook.com/käsityöelämässä